

DÉLMAGYARORSZÁG

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal Szeged,
Korona-utca 15. szám

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal IV.,
Városház-utca 3. szám

REGGELI ÉS ESTI LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA SZEGEDEN

egész évre . K 24.— félévre . . . K 12.—
negyedévre . K 6.— egy hónapra K 2.—

Reggeli lap ára 4 fillér

REGGELI ÉS ESTI LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA VIDÉKEN

egész évre . K 28.— félévre . . . K 14.—
negyedévre . K 7.— egy hónapra K 2.40

Esti lap ára 2 fillér

TELEFON-SZAM:

Szerkesztőség 305. Kiadóhivatal 836.
Interurbán 305.

Budapesti szerkesztőség telefon-száma 128—12.

1911 augusztus 2

A legbecesebb földi erő, a tűz, amely alkotásra és az élet fentartására van hivatva, ismét pusztít mindenfelé. Ilyenkor nyár idején az újságok rendszerint kénytelenek egész külön rovatot nyitni a tüzesetek számára. Mindig kell vigyázni a tüzre, de ilyen forró nyári napokon a legjobban kell őrtállani, nehogy a láng tulcsapjon megszabott korlátain s pusztulást hozzon üdv és áldás helyett.

Mert a tűz csak addig megbecsülhetetlen, áldásos érték, míg emberi kéz szabályozza hevét és térfoglalását. De jaj, ha kiszabadul az ember kezéből és tetszése szerint száguld tova. Akkor elhamvaszt mindent, amit útjában elhamvaszthatót talál. Rombadölt házak, fekete mezők, elszenesedett oszlopok, szegénység, nyomor, koldusbotra jutott, földönfúróvá lett egzisztenciák mutatják a szabaddá lett tűznek, a pusztító tűzvésznek szomorú nyomát.

A társadalmi fejlődés során is vigyázni kell, mert az emberi lélekben lakozó tűzzel sem szabad játszani. Erre célzott Madách, a midőn azt írta, hogy „felzaklatni és kormányozni — más”. Felszítani a népek szenvedelmét, amint azt Justhék teszik, szabad országban aránylag könnyű dolog; de a forrongó szellemet azután szabályozni és hasznos korlátok közé szorítani, — mert hiszen korlát nélkül nincs rend és nincs szabadság sem, — fölötte nehéz. A felszabadult lángot a természetben megfogni végre is nem olyan könnyű probléma, mint a felizgult népszenevedelmet lecsillapítani, mert ha ez egyszer kigyul, akkor rendszerint tenger vért és és tőmérdek vagyoni áldozatot követel a rombolás útján, amelyben kitombolja magát.

Az elemi tűz veszedelme ellenben aránylag könnyen korlátozható. Csak kellő óvatosság, kellő gond, kellő elővigyázati rendszabályok kellene hozzá. A gyermekeket a faluban, amikor az egész község kint foglalatokodik a mezőn, nem szabad őrizetlen hagyni,

mert egy ártatlan gyújtó, amit jótékből vesz kezébe a gyermek, felgyujthatja az egész falut. A szalma-hegyeket is, amit ilyenkor cséplés közben és után rak a falu népe, nem szabad megtűrni a lakóházak, a falvak és községek közvetlen közelében. De mindezekelőtt gondoskodni kell mindenütt kellően felszerelt és jókarban tartott tűzoltó-készülekről, amelyekkel idejekorán szembe lehet szállani a kitörő tűzzel.

Mert végre a legnagyobb vigyázat mellett is óhatatlan a tüzeset. A statisztika kimutatja azt is, hogy a tüzesetek száma rendszeresen ismétlődik, mintha a világ rendjében az is rendszeresítve volna, hogy hányszor kell ilyen, meg olyan szerencsétlenségnek történnie. Forog az élet kereke és a kerék küllőire minden föl van írva, ami jó, vagy rossz esemény csak történhetik a világon; így annyiszor van jó, ahányszor van rossz s minden újra felszínre kerül. De a szerencsétlenségek kártevését, ha nem is lehet egészen megakasztani, de csökkenteni lehet emberi gondoskodás és a sürű tapasztalatokon leszűrt elővigyázati rendszabályok útján.

Mozognak a koalíciós hullák!

— Saját tudósítónktól. —

Ki hitte volna, föltámadnak a koalíció megölt hullái. Mert Magyarországon minben lehetséges. Apponyi Albert grófot, a szakállas csalóányt újra agyonünnepelik, Polónyi Gézárt az ellenzék eszének nevezik ki epés undorral. Az emberek megdörzsölik a szemüket. Ébren vagyunk-e vagy álmodunk? Polónyi a vezér?! Polónyinak Hoek János tapsol, akitivel szemben papgazdasszonyokat emlegetett a jóizlésű Polónyi?! Justh tapsol, aki kitéssékelte és Bakonyi tapsol, akit lesamuzott. Azán kérem Barabás Béla is beszél! Barabás?! Hát még Barabás Béla kuruc? Ugy van, — nincs semmi rosszabbra tehetsége.

Tagadhatatlan, hogy mozognak a koalíciós hullák. Új koalíciót hangoztatnak és kezdik bebizonyítani, hogy mindenre kaphatók.

Most pedig hogy kísértének az ország bienei, fekélyei, nem tehetünk róla, de mindennap eszünkbe jut egy-egy tolvajlásuk. A király biztosította nekik a státuskvót Ausztriával szemben. Ők mégis vállalkoztak a dalmát vasutak kiépítésére. Természetesen mindjárt szerződést kötöttek bankokkal kétszázharminc millió építési költségre. Ahogy ez a kormány jött, felbontotta a szerződést és erre ugyanazok a vállalkozók ugyanazt a vasutat százharminc millió koronáért akarták megcsinálni. Tehát csak egy üzletnél száz milliót akarták lopni! Természetesen ilyen zsiros üzleteket nem akarnak feladni, ezért csinálnak, ha kell, forradalmat is.

Hát a pozsony bécsi villamost mért engedélyezték? Schumayer osztrák szocialista képviselő elmondta, hogy Luegerék százezer korona panamapénzt kaptak, a vasut engedélyezéseért. Pedig ez

a vasut bécsi érdek volt. Már most azt kérjük, micsoda büdös panama volt Magyarországon, hogy ezt a nyilvánvalóan osztrák érdeket magyar hazaffyak engedélyezték?

Heltai Ferenc kimutatta, hogy a szénrel és tüzifával micsoda sok milliós panama folyt le. De Heltai nem mondta el az egész igazat. Az Eisler-féle talpfapanama az olcsóbb talpfavásárlások közé tartozott. Vettek még ott sokkal drágábban talpfát, — holott talpfára egyáltalán nem volt szüksége a vasutnak. De a kijáróknak annál nagyobb szükségük volt. Mért emelték a kvótát évi tíz millióval. Holott a király garantálta a paktumban a státuskvót. Mért fizetünk örök időkre nagyobb kvótát, amikor a legnyilvánvalóbb hazaárulás így sok száz milliót átlopni a nemzet zsebéből az osztrák zsebekbe? Még soha senki sem volt ingyen hazaáruló!

Szeged mozgalmá gazdasági iskoláért

— Saját tudósítónktól. —

Serényi Béla gróf földmivélségi miniszter nagyarányú és céljában üdvös tervezetet dolgozott ki abból a célból, hogy az ország gazdasági iskoláit szélesebb alapon újjászervezze. Ez okból nagyjelentőségű újítások behozatalát tervezi és tízenegy alsóbb gazdasági iskolát átalakít oly módon, hogy azok a kiszegedéknak szükséges gyakorlati és elméleti ismereteket terjesszék és ezzel Magyarországnak a mai viszonyoknak megfelelően hozzáértő kiszegedákat neveljenek.

E gazdasági tanintézetek másfél, két éves tanfolyamuk lennének, amelyekben aránylag csekély költséggel igen hasznos tanulmányokat sajátíthatnak el azok, akiket hivatásuk a gazdálkodásra, a földmivélő életre utal.

Fölösleges ismétlés lenne ezeknek a gazdasági iskoláknak rendkívüli fontosságát külön kiemelni, mert hiszen állandóan érzett és általánosan tudott baj, hogy éppen ezen a téren nálunk óriási dekadencia mutatkozik. Különösen érezheti ezt a szegedi közönség, ahol ősidők óta ugyszólván semmit sem tettek a gazdálkodás megjavítása, tudományossá tétele érdekében. Szegeden a gazdasági nevelés és vele kapcsolatban maga a gazdálkodás ugyszólván egészen olyan, mint amilyen ötven évvel ezelőtt volt. Ha olykor-olykor nagyritkán tettek is valami kísér-

letet a gazdálkodásnak korszerű fejlesztésére, azt mindig csak véletlenül, ötletszerűen, legtöbbször rosszul és nem tervszerűen tették. Célirányos propagandát meg sem kíséreltek.

Látjuk is a hatását a mezőgazdaság hanyatlásában. Legelőink egyre jobban pusztulnak, fölszántják, ennek következtében, hogy a jószágállomány mindinkább satnyul. E szármalmas helyzet láttára lehetetlen nem gondolnunk egy új gazdasági iskolák tervére, anélkül, hogy Szegedre ne gondoljunk, hol gazdasági téren a legszármalmasabb hanyatlás mutatkozik.

Még elemi oktatásunk is olyan, hogy teljesen figyelmen kívül hagyja a gazdasági téren mutatókövetelményeket és valóságos botrány, hogy az ország második városában, a legnagyobb földmivélő városban, melynek óriási tanyabirodalmában 40,000 ember lakik, alapja is alig van a gazdasági oktatásnak.

Ugy látszik, hogy ilyen körülmények között nem jótalan és nem önző cél lenne, ha igényelnék egyet abból a tízenegy gazdasági tanintézetből. Seholy sincs rá nagyobb szükség. Szegednek és környékének — érteve alatta egész Csongrád vármegyét — gazdasági föllendülése elsősorban állami és csak másodsorban helyi érdek.

Szeged városának föltétlenül ké-